

**Latvijas Republikas valdības,
Igaunijas Republikas valdības
un
Lietuvas Republikas valdības
 nolīgums par sadarbību katastrofu novēršanas, gatavības un reaģēšanas jomā**

Latvijas Republikas valdība, Igaunijas Republikas valdība un Lietuvas Republikas valdība (turpmāk tekstā - Puses):

būdamas pārliecinātas par nepieciešamību Baltijas valstīm sadarboties dabas vai cilvēka izraisītu katastrofu gadījumā, lai aizsargātu cilvēkus, vidi un īpašumu, tostarp kultūras mantojumu;

vēloties ar šo nolīgumu, kas uzskatāms par pamatnolīgumu un būs atbilstoši jāpapildina ar citiem trīspusējiem nolīgumiem un pasākumiem, vēl vairāk uzlabot savu sadarbību;

paturot prātā Eiropas Savienības dalībvalstu saistības saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Lēmumu par Savienības civilās aizsardzības mehānismu (1313/2013/ES);

neierobežojot esošus vai nākotnes divpusējos vai trīspusējos nolīgumus vai cita veida sadarbību katastrofu novēršanas, gatavības un reaģēšanas jomā,

ir vienojušās par turpmāko:

**1. pants
Definīcijas**

Šajā nolīgumā lietotajiem terminiem ir šāda nozīme:

a) **katastrofa** - situācija, kam ir vai var būt nopietna ietekme uz cilvēkiem, vidi vai īpašumu, tostarp uz kultūras mantojumu;

b) **reaģēšana** - jebkura rīcība, kas tiek veikta pēc palīdzības pieprasījuma saņemšanas saskaņā ar šo nolīgumu tuvojoties katastrofai, katastrofas laikā vai pēc katastrofas, lai novērstu tās radītās nelabvēlīgās sekas;

c) **gatavība** - gatavības stāvoklis un cilvēku un materiālo resursu, struktūru, kopienu un organizāciju iespējas, pateicoties kurām iepriekš veiktu darbību rezultātā ir iespējams nodrošināt efektīvu un operatīvu reaģēšanu katastrofas gadījumā;

d) **novēršana** - jebkura darbība, kuras mērķis ir samazināt katastrofas riskus vai mazināt tās radīto nelabvēlīgo ietekmi uz cilvēkiem, vidi, īpašumu, tostarp uz kultūras mantojumu;

e) **agrīnā brīdināšana** - savlaicīga un efektīva informācijas sniegšana, lai varētu veikt pasākumus ar mērķi novērst vai samazināt katastrofas riskus un nelabvēlīgās sekas un veicināt gatavību efektīvai reaģēšanai;

f) **uzņēmējvalsts atbalsts** - pasākumi, ko valsts, kas saņem vai sniedz palīdzību, veic gatavības un reaģēšanas fāzē, lai novērstu paredzamus šķēršļus starptautiskai palīdzībai, kas tiks sniegta saskaņā ar šo nolīgumu. Tas ietver tranzītvalsts nodrošināto atbalstu, lai veicinātu šīs palīdzības sniegšanu caur tās teritoriju;

g) **reaģēšanas spēja** - palīdzība, kas pēc attiecīga pieprasījuma saņemšanas var tikt sniegta saskaņā ar šo nolīgumu;

h) **kompetentā iestāde** - Puses norīkota valsts iestāde vai iestādes sadarbības pasākumu praktiskai izstrādei un īstenošanai saskaņā ar šo nolīgumu, tostarp jautājumos, kas saistīti ar palīdzības pieprasījumiem un lēmumiem sniegt palīdzību;

i) **pieprasījuma iesniedzēja Puse** - Puse, kuras kompetentā iestāde lūdz palīdzību citai Pusei;

j) **palīdzības sniedzēja Puse** - Puse, kuras kompetentā iestāde sniedz palīdzību pēc citas Puses pieprasījuma;

k) **reaģēšanas vienība** - organizēta speciālistu (ekspertu) grupa no palīdzības sniedzēja Puses, kas izveidota palīdzības sniegšanai un apgādāta ar nepieciešamo aprīkojumu;

l) **tranzītvalsts** - Puse, kuras valsts teritorija ir jāšķērso reaģēšanas vienībām un/vai atsevišķiem ekspertiem, kā arī tam aprīkojumam un palīdzības piegādēm, ko šīs vienības vai eksperti ved, lai sniegtu pieprasījuma iesniedzējas Pusi.

2. pants

Nolīguma piemērošanas joma

1. Šis nolīgums attiecas uz sadarbību katastrofu novēršanas, gatavības un reaģēšanas jomā un savstarpējo palīdzību, tuvojoties katastrofai vai tās apstākļos, kad tā var pārsniegt Puses valsts resursu iespējas un tās spēju novērst katastrofu un atbilstoši reaģēt. Nolīguma galvenais mērķis ir aizsargāt cilvēkus, vidi un īpašumu.

2. Šis nolīgums nav piemērojams attiecībā uz dabas katastrofām un plaša mēroga nelaimes gadījumiem, kuri radušies Pušu valstu jurisdikcijā esošajos jūras ūdeņos.

3. pants

Kompetentās iestādes un kontaktpunkti

1. Puses norīko vienu vai vairākas kompetentās iestādes šā nolīguma īstenošanai. Kompetentās iestādes ir:

1) Lietuvas Republikā:

Iekšlietu ministrijas,

Iekšlietu ministrijas Ugunsdzēsības un glābšanas departaments;

2) Latvijas Republikā:

Iekšlietu ministrija,

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests;

3) Igaunijas Republikā:

Iekšlietu ministrija,

Igaunijas Glābšanas pārvalde.

2. Kompetentajām iestādēm jānorīko arī diennakts kontaktpunkts(-i) agrīnās brīdināšanas ziņojumu un palīdzības pieprasījumu saņemšanai un nosūtīšanai. Kompetentās iestādes viena otru informē par šo (-iem) kontaktpunktu (-iem).

3. Kompetentās iestādes nekavējoties informē viena otru par jebkurām kompetento iestāžu un kontaktpunkta(-u) izmaiņām.

4. pants

Brīdināšana par katastrofām

1. Katastrofas vai nenovēršamu tās draudu gadījumā, kad varētu būt nepieciešama citas Puses palīdzība, Puse var nosūtīt palīdzības pieprasījumu, pēc iespējas precīzāk norādot nepieciešamās palīdzības apmēru un veidu. Palīdzības sniedzēja Puse, kam adresēts palīdzības pieprasījums, nekavējoties pieņem lēmumu un informē otru Pusi un atbilstošā gadījumā tranzītvalsti par to, vai tā var sniegt pieprasīto palīdzību, un norāda palīdzības apmēru un noteikumus, tostarp atbilstošā gadījumā palīdzības izmaksas. Kompetentās iestādes var vienoties par kopīgām palīdzības pieprasīšanas procedūrām.

2. Ja pastāv iespējamība, ka katastrofa vai tās nenovēršami draudi var ietekmēt citas Puses, tad Puse, kurā ir notikusi šī katastrofa vai kurā tā var notikt, nosūta pārējām Pusēm agrīnās brīdināšanas ziņojumu, aprakstot situāciju un tās iespējamo attīstības gaitu.

5. pants

Savstarpēja palīdzība

1. Puses sadarbojas, lai veicinātu tūlītēju palīdzības sniegšanu.

2. Pieprasījuma iesniedzēja Puse ir atbildīga par palīdzības sniegšanas vadīšanu, kontroli, koordinēšanu un pārraudzību savas valsts teritorijā. Palīdzības sniedzējas Puses personāls pilda dienestu savu vadītāju pakļautībā un saskaņā ar dienesta noteikumiem un citiem tiesību aktiem, kas ir spēkā šā personāla valstī, ja tie neierobežo pieprasījuma iesniedzējas Puses tiesību aktus un noteikumus.

3. Ja pieprasījuma iesniedzēja Puse piekrīt palīdzības saņemšanai, to uzskata par formālu uzaicinājumu, kas palīdzības sniedzējai Pusei dod atļauju ienākt pieprasījuma iesniedzējas Puses teritorijā un šķērsot tās robežu bez formalitāšu ievērošanas, ja vien reaģēšanas spējās nepiedalās militārie spēki, transportlīdzekļi, jūras vai gaisa kuģi, aprīkojums vai mantas, kuriem ir nepieciešama īpaša atļauja, lai tie varētu ienākt šīs valsts teritorijā. Šādā gadījumā pieprasījuma iesniedzējas Puses, palīdzības sniedzējas Puses un tranzītvalsts kompetentās iestādes sadarbojas, lai iegūtu šādu atļauju pēc iespējas ātrāk, un nevienas valsts robežu nedrīkst šķērsot, līdz pieprasījuma iesniedzēja Puse un, atbilstošā gadījumā, tranzītvalsts nav sniegusi vajadzīgo atļauju.

4. Tūlītējās un efektīvās palīdzības sniegšanas nolūkā, pieprasījuma iesniedzējas Puses kompetentās iestādes nodrošina, ka personāls, kas piedalās palīdzības sniegšanā, drīkst šķērsot robežu un reaģēšanas spējām netiktu piemēroti nodokļi, nodevas vai citi maksājumi.

5. Reaģēšanas spējas jāizmanto saskaņā ar palīdzības sniedzējas valsts noteikumiem, un nav nepieciešams pieteikties īpašas atļaujas saņemšanai. Pēc operāciju pabeigšanas visas reaģēšanas spējas, izņemot nederīgu un bojāto aprīkojumu, pēc iespējas drīz izved no pieprasījuma iesniedzējas Puses valsts teritorijas. Izvesto reaģēšanas spēju aprīkojumu atbrīvo no jebkādiem nodokļiem, nodevām vai citiem maksājumiem. Augstāk minētais attiecas arī uz pārrobežu palīdzības sniegšanas mācībām.

6. pants

Procedūras un plāni

Puses kopīgi veic pasākumus, piemēram, izstrādā savstarpējas pārrobežu glābšanas operāciju procedūras un plānus, lai atvieglotu palīdzības sniegšanu un palīdzībā

iesaistītā personāla un aprīkojuma tranzītu, sadarbību operācijas laikā un uzņēmējvalsts atbalsta sniegšanu.

7. pants

Citi sadarbības pasākumi

1. Cita sadarbība ietver informācijas apmaiņu par pētniecības un attīstības programmu rezultātiem un par pieredzi saistībā ar katastrofām. Sadarbība var aptvert arī kopīgas apmācības, mācības, ekspertu apmaiņu, seminārus vai darbseminārus un projektus, kuru mērķis ir katastrofu novēršana un gatavība.

2. Ja kāda no Pusēm vai visas Puses vēlas izveidot kopīgas reaģēšanas spējas, tas jāreglamentē, slēdzot atsevišķu nolīgumu, kas jāparaksta kompetentajām iestādēm vai citām atbildīgajām institūcijām atbilstoši kompetencei.

8. pants

Nolīguma īstenošana un turpmākā izpilde

1. Kompetentās iestādes sasauca sapulci vismaz vienu reizi divos gados, lai uzraudzītu šā nolīguma īstenošanu, analizētu turpmāko rīcību un izstrādātu plānus turpmākajai sadarbības attīstībai saskaņā ar 6. un 7. pantu.

2. Kompetentās iestādes sniedz detalizētus norādījumus par brīdināšanu katastrofu gadījumā (4. pants) un savstarpējo palīdzību (5. pants) un pieņem atbilstošas procedūras.

9. pants

Izmaksu atlīdzināšana

1. Pieprasījuma iesniedzēja Puse neatlīdzina izmaksas, kas palīdzības sniedzējai Pusei radušās glābšanas darbu laikā, tostarp izmaksas saistībā ar ievestā aprīkojuma daļēju vai pilnīgu nolietojumu vai zaudējumu. Noteiktos gadījumos, ņemot vērā katastrofas veidu un apmēru, kompetentās iestādes var noteikt, kuras izmaksas sedz pieprasījuma iesniedzēja Puse, un var lemt par to, saskaņā ar kādiem nosacījumiem un kādā veidā šīs izmaksas ir jāatlīdzina. Uzskata, ka ar palīdzības pieprasījumu ir saistītas šādas izmaksas:

- a) personu un aprīkojuma apdrošināšanas izmaksas;
- b) izmaksas saistībā ar ievestā aprīkojuma ekspluatāciju, sabojāšanu vai zaudēšanu;
- c) palīdzības piegāžu izmantošana;

d) reaģēšanas vienību locekļiem sniegtās medicīniskās palīdzības izmaksas, kā arī radušos zaudējumu atlīdzināšanas izmaksas.

Ja vien Puses nevienojas citādi, izmaksas atlīdzina tūlīt pēc atbilstoša pieprasījuma iesniegšanas.

2. Palīdzības sniedzējai Pusei ir tiesības pieprasīt, lai pieprasījuma iesniedzēja Puse sedz pusi no izmaksām, kas radušās saistībā ar lidaparātu izmantošanu. Šajā gadījumā izmaksu apmēru nosaka atbilstoši tarifiem, kas ir spēkā palīdzības sniegšanas laikā tās Puses valsts teritorijā, kas sniedz šo palīdzību.

3. Ja beidzas krājumi, palīdzības sniedzējas Puses reaģēšanas vienības un/vai atsevišķi eksperti visā viņu uzturēšanās laikā pieprasījuma iesniedzējas Puses teritorijā tiek nodrošināti ar pārtiku, naktsmītni un ierīcēm personiskajām vajadzībām, un šajā saistībā radušās izmaksas sedz pieprasījuma iesniedzēja Puse. Vajadzības gadījumā viņiem sniedz nepieciešamo medicīnisko palīdzību, kā arī nodrošina transportlīdzekļus un citus viņu darbam nepieciešamos resursus.

10. pants

Saistības un apdrošināšanas atlīdzības izmaksa

1. Puses ievēro pieprasījuma iesniedzējas Puses valsts likumus un noteikumus, kas reglamentē jautājumus par saistībām un apdrošināšanas atlīdzības izmaksu, ciktāl tas atbilst attiecīgajiem starptautisko tiesību noteikumiem. Šis noteikums neietekmē Pušu tiesības un pienākumus, kas noteikti citos starptautiskajos tiesību aktos.

2. Pieprasījuma iesniedzēja Puse ir atbildīga par zaudējumiem, ko trešajai Pusei radījusi pieprasījuma iesniedzējas Puses valsts teritorijā sniegtā palīdzība. Pieprasījuma iesniedzēja Puse ir tiesīga iesniegt regresa prasību pret palīdzības sniedzēju Pusi attiecībā uz izmaksām, ko tā segusi saskaņā ar šo pantu, ja tiek pierādīts, ka zaudējumi radās tīša nodarījuma vai rupjas nolaidības dēļ.

3. Puses nepieprasa kompensāciju no otras Puses, ja kāds no palīdzības sniedzējas Puses iet bojā vai gūst veselības kaitējumus tādā gadījumā, ja tas noticis saistībā ar pienākumiem, kas veikti šā nolīguma īstenošanas nolūkā. Palīdzības sniedzēja Puse apdrošina savu personālu saskaņā ar spēkā esošajiem savas valsts noteikumiem.

11. pants

Strīdu izšķiršana

Visus strīdus saistībā ar šā nolīguma interpretāciju vai īstenošanu izšķir, Pusēm savstarpēji vienojoties.

12. pants

Depozitārijs

Igaunijas Republikas valdība pilda šā nolīguma oficiālā depozitārija funkciju.

13. pants

Nobeiguma noteikumi

1. Šis nolīgums stājas spēkā pēc 30 (trīsdesmit) dienām, kad depozitārijs pa diplomātiskajiem kanāliem būs saņēmis pēdējo rakstisko paziņojumu par to, ka ir izpildītas nepieciešamās nacionālās juridiskās prasības, lai šis nolīgums stātos spēkā. Depozitārijs informē Puses par katru saņemto paziņojumu un šā nolīguma spēkā stāšanās datumu.

2. Šā nolīguma spēkā stāšanās dienā spēku zaudē 2001. gada 4. jūnijā parakstītā Latvijas Republikas valdības un Igaunijas Republikas valdības vienošanās par savstarpējo palīdzību katastrofu gadījumos.

3. Šā nolīguma spēkā stāšanās dienā spēku zaudē 2001. gada 31. maijā parakstītais Latvijas Republikas valdības un Lietuvas Republikas valdības līgums par savstarpēju palīdzību dabas katastrofu un citos plaša mēroga nelaiemes gadījumos.

4. Šis nolīgums ir noslēgts uz nenoteiktu laiku. Jebkura Puse var denonsēt šo nolīgumu, nosūtot rakstisku paziņojumu depozitārijam, kas pa diplomātiskajiem kanāliem informē pārējās Puses par katru šādu paziņojumu un par tā saņemšanas datumu. Denonsēšana stājas spēkā dienā, kad ir pagājuši 6 (seši) mēneši pēc dienas, kurā depozitārijs saņem attiecīgo paziņojumu. Gadījumā, ja kāda no Pusēm denonsē šo nolīgumu, tas zaudē spēku attiecībā uz šo konkrēto Pusi.

5. Jebkura Puse jebkurā laikā var ierosināt grozījumus šajā nolīgumā. Pieprasījumu adresē depozitārijam, kas pa diplomātiskajiem kanāliem informē pārējās Puses par katru šādu paziņojumu un tā saņemšanas datumu. Šādi grozījumi stājas spēkā atbilstoši šā nolīguma 13. panta pirmajai daļai.

Sagatavots 2017. gada 23. novembrī Viļņā trīs eksemplāros, katrs no tiem ir latviešu, igauņu, lietuviešu un angļu valodā. Eksemplāru redakcijas ir vienlīdz autentiskas. Šā nolīguma noteikumu atšķirīgas interpretācijas gadījumā augstāks spēks ir redakcijai angļu valodā.

Latvijas Republikas
valdības vārdā
Rihards Kozlovskis
iekšlietu ministrs

Igaunijas Republikas
valdības vārdā
Andres Anvelt
iekšlietu ministrs

Lietuvas Republikas
valdības vārdā
Eimutis Misiūnas
iekšlietu ministrs